

PROFESORIAUS HABILITUOTO DAKTARO

VIKTORO MAMONTOVO

MOKSLINĖ BIOGRAFIJA

2002 m. sausio 25 d. Lietuvos onkologijos centro Radiologijos klinikos vadovui sukanka 60 metų. Žinomo Lietuvoje ir už jos ribų radiologo profesoriaus, habilituoto daktaro Viktoro Mamontovo kabinete kabo M. Lomonosovo portretas. Šį portretą profesorius atsivežė nuo Baltosios jūros krantų, iš savo gimtojo Archangelsko, kur gegužės pabaigoje baltosios naktys lyg pienu užlieja ir dangų, ir žemę, ir vandenį, kai atrodo išnyksta šviesa ir šešėliai, ir daiktų kontūrai.

Baltaplaukis ir laibutis augo berniukas sunkiais karo ir alkanais pokario metais poliarinių jūrų tyrinėtojo ir mokytojos šeimoje. Septynmetis per didžiausius šalčius skraidydavo po pusnis slidėmis, o trumpomis vasaromis taškydavosi lediniame Baltosios jūros vandenyje. O koks jausdavosi laimingas, jei tėvas vasaros atostogų metu pasiimdavo jį į ekspediciją. Ten laukdavo tikras darbas, ten galėdavo išbandyti jėgas.

Vidurinę mokyklą Viktoras baigė sidabro medaliu, o kelias jau buvo pasirinktas – medicinos institutas. Studijų metai – vienas iš įdomiausių jo gyvenimo periodų. Jaunuolį į savo sukurį įtraukė studentų mokslinė draugija. Pirmąjį mokslinį pranešimą jis padarė II kurse studentų konferencijoje, o paskutiniuosiuose kursuose tapo SMD pirmininku. Per mokslines konferencijas susipažino su savo būsima žmona, Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto studente Margarita Čiplyte.

1965 m. Archangelsko medicinos instituto Gydomosios medicinos fakultetą V. Mamontovas baigė su pagyrimu ir tais pačiais metais įstojo į Topografinės anatomijos ir operacinės chirurgijos katedros aspirantūrą. Jo mokslinis vadovas buvo žinomas V. Ševkunenko mokinyš prof. S. Elizarovskij, kuris jaunajam mokslin-

kui suteikė galimybes pasireikšti ir sėkmingai paruošti disertacinį darbą iš širdies eksperimentinės chirurgijos srities. 1969 m. Vilniaus universitete V. Mamontovas apgynė medicinos mokslų kandidato disertaciją tema *Širdies dešiniojo skilvelio priekinės sienelės pjūvių anatomo-fiziologinis pagrindimas*, jam buvo suteiktas medicinos mokslų kandidato laipsnis.

Baigęs aspirantūrą savo karjerą V. Mamontovas pradėjo Vilniaus geležinkelininkų ligoninėje, kur apie dvejus metus dirbo chirurgu. Tuo pat metu beveik metus stažavosi prof. A. Marcinkevičiaus klinikoje gilindamasis į anesteziologijos ir reanimatologijos sritį. 1970 m. buvo pakviestas dirbti rentgenologu, vyresniuoju moksliniu bendradarbiu į Lietuvos onkologijos mokslinio tyrimo institutą, kur kartu su prof. M. Šneideriu aktyviai įsitraukė į elektroradiografijos srities mokslinius tyrinėjimus.

Radiologija jaunąjį gydytoją labai sudomina ir įtraukia į savo sferą. Viktoras Mamontovas tampa kvalifikuotu rentgenologu (radio- logu). Jo mokytojais buvo prof. M. Šneideris, prof. K. Ambrozaitis. Kartu su jais atlikta nemaža naujų darbų, tyrinėjimų. V. Mamontovas mokėsi ir stažavosi Vilniaus universitete, Leningrade, Maskvoje. 8-ąjį dešimtmetį ypač didelis dėmesys skirtas naujausiam radiologijos metodui – elektroradiografijai. Šiai sričiai priklauso pagrindiniai moksliniai V. Mamontovo pasiekimai. Tai klasikiniai elektroradiogramų grafinių ypatumų, vaizdo iškreipimo variantų tyrimai. Didelis dėmesys tyrimuose skirtas parinkti elektroradiografijos optimaliems režimams bei parametrams, darbams su fantomine technika. Praktiškai kiekvienos naujos metodikos sukūrimas prasidėdavo nuo eksperimentų su specialiai sukurtais fantomais. Daug darbų atlikta nagrinėjant pozityvios elektroradiografijos ypatumus, tiek iš grafinių savybių, tiek ir iš radiacinės saugos reikalavimų pozicijos.

Už mokslinį darbą *Plaučių elektrorentgenoskenografija* kartu su K. Valucku 1974 m. buvo gauta Lietuvos komjaunimo premija. Nuo 1974 m. V. Mamontovas vadovavo ESP šalių Konsultaciniam centrui elektroradiografijos mokslinio tyrimo bei praktinio taikymo srityse.

1978 m. spalio 3 d. TSRS medicinos mokslo Radiologijos centre Obninske V. Mamontovas sėkmingai apgynė habilituoto medicinos daktaro disertaciją tema *Elektrorentgenografija plaučių vėžio diagnostikoje (eksperimentinis-klininis tyrimas)*. Nuo 1979 m., įsikūrus Onkologijos centrui Santariškėse, jis vadovauja Specialiųjų rentgenologinių tyrimų skyriaus darbui. Platus jo mokslinės veiklos spektras pasipildė organizaciniu darbu, jaunų mokslinių kadro ruošimu.

1981 m. V. Mamontovui suteiktas vyresniojo mokslinio bendradarbio vardas (specialybė „onkologija“), o 1989 m. – radiologijos profesoriaus vardas (spindulinės diagnostikos ir spindulinės terapijos sritis).

Mokslinius pranešimus ir paskaitas V. Mamontovas skaitė Estijoje ir Vokietijoje, Argentinoje ir Graikijoje, Austrijoje ir Indijoje, Ispanijoje ir Lenkijoje, Čekijoje ir Ukrainoje, Rusijoje ir Baltarusijoje, Suomijoje ir Norvegijoje, JAV ir Latvijoje bei kitur.

Prof. V. Mamontovas yra energingas ir labai aktyvus mokslininkas, turintis daug mokslinių ryšių Lietuvoje ir kitose šalyse. Ypač glaudūs ir ilgamečiai moksliniai kontaktai susidarė su Magdeburgo ir Poznanės Medicinos Akademijų radiologijos klinikomis, su Sankt-Peterburgo ir Obninsko radiologijos centrais.

Profesorius yra žinomas kaip geras organizatorius ir pažangių naujovių šalininkas. Jam vadovaujant vyksta daug radiologinių simpoziumų, konferencijų ir kongresų Lietuvoje ir už jos ribų.

V. Mamontovas yra aktyvus visuomenės veikėjas. Daugelį metų jis buvo Respublikinės ir Vilniaus rentgenologų ir radiologų mokslinių draugijų valdybos prezidiumo narys, o Lietuvos radiologų asociacijoje nuo 1989 m. – Tarybos narys ir rentgenodiagnostikos sekcijos pirmininkas. Nuo 1997 m. prof. V. Mamontovas yra Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos vyriausias radiologas, nuo 2001 m. – radiologijos konsultantas, įvairių specialiųjų komisijų, redakcijų bei tarybų narys, LMA Mokslininkų rūmų tarybos narys.

Nuo 1990 m. prof. V. Mamontovas vadovauja Lietuvos onkologijos centro Radiologijos klinikai. Vienas ir su bendraautoriais paskelbė Lietuvoje ir užsienyje daugiau kaip 300 mokslinių darbų, tarp jų 4 knygos/monografijos ir mokymo priemonės, 12 metodinių rekomendacijų ir metodinių laiškų.

Prof. V. Mamontovas yra 46 racionalizacinių pasiūlymų ir 1 išradimo autorius ir bendraautoris, jam vadovaujant paruošta ir apginta 15 radiologijos ir onkologijos srities medicinos daktaro disertacijų.

Prof. V. Mamontovas yra daugiametis Ukrainos medicininės radiologijos žurnalo redakcinės tarybos užsienio narys, Argentinos La Platos onkologijos centro Garbės profesorius, Ispanijos Saragosos universiteto Garbės dėstytojas bei Prahos Karlo universiteto užsienio aktyvo narys.

Profesoriaus žmona Margarita – gydytoja, Vilniaus kolegijos Sveikatos priežiūros fakulteto praktinio mokymo skyriaus vedėja. Vyresnysis sūnus Andrius – plačiai žinomas Lietuvoje ir už jos ribų kaip populiarius dainininkas, muzikas bei aktorius (Hamletio vaidmens atlikėjas). Jaunesnysis – Justas, baigė anglų klasikinę filologiją, yra verslininkas.

Prof. Viktoras Mamontovas – nenuilstantis ieškotojas, darbštus ir labai iniciatyvus, kūrybingas lietuviškos radiologijos atstovas. Jo pastarųjų metų darbai susiję su:

- Lietuvos radiologinės tarnybos optimizavimu bei reformavimu;
- Lietuvos radiologinio monitoringo sudarymu bei optimalaus radiologinės tarnybos modelio paruošimu įvairaus lygio sveikatos priežiūros įstaigoms;
- Radiologinių metodų optimizavimu bei standartizavimu, naujų vaizdo gavimo technologijų įdiegimu;
- Diagnostinių kompleksų bei algoritmų paruošimu optimizuojant savalaikę piktybinių navikų diagnostiką;
- Intervencinės ultragarsinės ir rentgenologinės metodikų vystymu bei pritaikymu įvairių lokalizacijų navikų diagnostikai;

- Diagnostinio vaizdo kokybės kontrolės bei šiuolaikinių radiacinės saugos principų taikymu;
- Diagnostinio vaizdo kompiuterinės analizės ir archyvavimo problemų sprendimu.

Kukliam ir energingam, nuoširdžiam ir mylimam, plačių interesų ir humaniškam, mėgstančiam humorą ir teisybę profesoriui Viktorui Mamontovui 60-mečio jubiliejaus proga linkime daug naujų darbų ir ilgų sveikų metų, asmeninės laimės ir sėkmės.

*Lietuvos onkologijos centro
mokslinis sekretorius gamtos dr. V. Atkočius ir kolegos*